

TE-palvelut | tjänster
services

Jobba i Finland

Guide för arbetstagare och företagare
som är intresserade av Finland

workinfinland.fi

te-tjanster.fi

Arbets- och näringsministeriet, 11/2014

Layout: Edita Publishing Ltd | Tryck: Edita Prima Ltd

Illustration: Pixmac, Shutterstock

Innehåll

1. Välkommen!	4
2. Jobsökning och tillstånd	9
• Börja söka jobb redan i ditt hemland.....	9
• Söka jobb i Finland.....	9
• Erkännande av utländsk examen och rätt att utöva yrke.....	10
• Starta företag?.....	10
• Ta reda på tillståndsförfarandet.....	12
• Ansök om uppehållstillstånd.....	15
3. Flytten och etableringen i Finland	17
• Skaffa dig bostad.....	17
• Registrering och personbeteckning.....	17
• Ha tålamod, allt tar sin tid.....	18
4. På arbetsmarknaden, i arbete och yrke	20
• Arbetstid och arbetsvillkor.....	20
• Lön och beskattning.....	20
• Organisering och problemlösning på arbetsplatsen.....	22
5. Tryggt liv i Finland	24
• Rätt till finländsk social trygghet.....	25
• Pensionsskydd och utkomstskydd för arbetslösa.....	25
• Utkomststöd.....	26
• Integrationstjänster.....	26
• Det finländska utbildningssystemet.....	27
• Finska och svenska samt studier i finska och svenska.....	28
• Finskt medborgarskap.....	28
6. Checklista för inflyttare	30

1. Välkommen!

Du har gjort ett bra val. Finland är ett öppet och jämlikt samhälle som erbjuder ett tryggt och mångsidigt liv för alla. Vår välfärd baserar sig på arbete, utbildning och forskning på hög nivå. Grunden för välståndet skapades av framgången i vår exportindustri. Nuförtiden fås över två tredjedelar av brutonationalprodukten genom serviceproduktion.

De finländska kvinnorna fick rösträtt först i Europa. Merparten av kvinnorna jobbar utanför hemmet. En tredjedel av löntagarna i ledningsuppgifter är kvinnor.

Finland är inom många områden ett föregångarland i teknologi. Uppskattningen av kunskap och kompetens syns i samhället. Den grundlägg-

gande utbildningen och merparten av fortbildning är gratis. Man förväntar sig att unga ska utbilda sig till minst ett yrke.

Finländska företag verkar globalt. Å andra sidan opererar många utländska företag i världen via Finland.

Finlands läge i Nordeuropa i gränslandet mellan öst och väst har satt sin prägel på historien och kulturtraditionen. De karga naturförhållandena har format finländarna och finländskheten. Vi anses vara ett lugnt och ihärdigt folk.

Befolkningen i Finland åldras fort. På framtidens arbetsmarknad har utländska arbetstagare

Busschauffören Henrietta Koskenmäki,
ursprungsland Ungern:

*”I Finland kör
också kvinnor buss.
I mitt hemland Ungern
skulle jag vara sällsynt.”*

en allt viktigare roll. Jobb finns i synnerhet inom servicesektorn och inom sjuk- och hälsovården. Även nya företagare behövs.

Arbetslivet förändras kontinuerligt och kräver innovativitet och vilja att uppdatera kompetensen av arbetstagarna. Arbetstagare som tar itu med utmaningar och skaffar sig multiprofessionell kompetens har framgång på arbetsmarknaden.

I denna guide finns svar på de vanligaste frågorna som de som flyttar till Finland har. I innehållet betonas arbete och arbetsliv. Avsikten är att be-

skriva det grundläggande och hänvisa till exakta uppgifter.

Innehållet har tagits fram i samarbete med flera myndigheter och organisationer. Bestämmelser kan dock ändras snabbt. Det lönar sig att kontrollera att de är à jour via de webbplatser som rekommenderas i broschyren.

Flytten till Finland lyckas bäst om du tar reda på fakta om Finland och vårt samhälle i förväg. Du har bättre möjligheter till framgång på arbetsmarknaden i Finland om du kan finska.

Serviceförmannen Ahmet Akin, ursprungsland Turkiet:

”Tvärtemot vad som påstås, är det inte omöjligt att lära sig finska. Jag lärde mig finska inom ungefär sju månader. Först talade jag engelska med min fru, men språket byttes till finska utan att vi märkte det.”

Läkaren Ilya Baryshnikov, ursprungsland Ryssland:

”Med hjälp av arbetet har jag fått lära mig det finländska sättet att tänka och den finländska kulturen. Genom jobbet har jag också fått finländska vänner”

Finland i ett nötskal år 2014

- 5,4 milj. invånare
- Huvudstad Helsingfors med 0,6 milj. invånare
- 40 % av befolkningen bor i de tio största städerna
- I genomsnittsfamiljen finns 2,8 personer
- Medellönen för män är 3 530 €/mån, för kvinnor 2 891 €/mån
- Den förväntade livslängden för män är 77,5 år, för kvinnor 83,4 år

- Dator finns i 88 % av hushållen
- Över 80 % av befolkningen i åldern 18–64 år kan tala engelska
- Finländarna gör cirka 8 milj. utlandsresor årligen
- I Finland finns årligen cirka 7 milj. utländska turister
- Biblioteken har 2 milj. kunder per år
- Ungdomarnas kunskaper i matematik är bland de bästa i OECD-länderna
- Finland på första plats i världen när det gäller press- och yttrandefrihet

- Arbetskraften 2,7 milj. personer
- Arbetslöshetsgraden 8,2 %
- 329 900 arbetslösa arbetssökande, av vilka 30 000 utlänningar
- I Finland finns 195 511 permanent bosatta utländska medborgare
- Årligen finns 100–150 000 tillfälligt arbetande utländska medborgare

2. Jobsökning och tillstånd

Börja söka jobb redan i ditt hemland. Ta först reda på om det finns arbete som motsvarar din yrkeskompetens i Finland.

På webbplatsen workinfinland.fi finns mångsidig information om arbetslivet, lediga jobb och företagande i Finland.

» www.workinfinland.fi

Du hittar också information om jobsökning, arbetsmarknaden i Finland och lediga jobb via Eures-portalen. Arbetsförmedlingarna i EU-/EES-länderna hör till det europeiska arbetsförmedlingsnätverket Eures, vars rådgivare instruerar i internationell jobsökning. Du kan be om råd av din närmaste Eures-rådgivare, kontaktuppgifterna hittar du i Eures-portalen.

» www.eures.europa.eu

Var aktiv. Använd alla möjliga kanaler för jobsökningen. Du kan få veta om jobb i tidningen, på rekryteringsmessa eller genom bekanta.

Alla lediga jobb är inte offentligt ledigförklarade. Om du vet vad du är intresserad av, kontakta arbetsgivaren direkt. Arbetsgivare önskar att man visar sin yrkeskompetens och behörighet för jobbet innan ett anställningsförhållande inleds. Var beredd att visa dina arbetsintyg och examensbeleg för arbetsgivaren. Var också beredd på att den yrkeskompetens och behörighet du skaffat i ditt hemland inte nödvändigtvis som sådan garanterar behörighet på arbetsmarknaden i Finland.

Många arbetsgivare söker arbetstagare via sociala medier, speciellt för expertuppgifter. Du kan skilja dig från mängden genom att nätverka.

Om du planerar att starta företag, kontakta sakkunniga vid arbets- och näringsförvaltningen i

ett så tidigt skede som möjligt. Du kan få ekonomiskt stöd, dvs. startpeng, för att trygga din utkomst i början av företaget.

Söka jobb i Finland

Om du är medborgare i ett EU- eller EES-land eller i Schweiz, kan du söka arbete i Finland utan uppehållstillstånd i tre månader och få arbetslöshetsförmån från utreselandet. Om du vistas i Finland över tre månader, måste du registrera din uppehållsrätt.

För att du ska få arbetslöshetsförmån från utreselandet, förutsätts att du före ankomsten till Finland har varit arbetslös i utreselandet i minst fyra veckor. Före resan till Finland måste du skaffa dig en U2-blankett från den myndighet i utreselandet som har hand om arbetslöshetsförsäkringar. Anmäl dig som arbetssökande hos arbets- och näringsbyrån i Finland inom sju dagar från din ankomst.

Fri rörlighet gäller även familjemedlemmar till medborgare i EU- och EES-länder, även om de inte själva är medborgare i ett EU- eller EES-land.

På arbets- och näringsbyrån får du information om arbetsmarknaden och lediga jobb. För att anlita service behöver du ha med dig ett officiellt identitetskort, en meritförteckning och dina senaste arbetsintyg. Arbets- och näringsbyrån finns på de flesta orter.

Till stöd har du också de riksomfattande telefontjänsterna Jobblinjen och Företagsfinland, som ger råd med att söka arbete eller starta företag. De ger också råd om hur webbtjänster används.

» www.workinfinland.fi

» www.te-palvelut.fi/tyolinja

» www.yrityssuomi.fi/puhelinpalvelu

Finländska bibliotek är också ett nyttigt och gratis alternativ för att söka information. Du kan använda bibliotekets kunddatorer.

» www.biblioteken.fi

Erkännande av utländsk examen och rätt att utöva yrke

För en offentlig tjänst eller uppgift krävs Utbildningsstyrelsens beslut om erkännande av examen som avlagts utomlands. I beslutet om erkännande av examen fastställer Utbildningsstyrelsen hurdan tjänstebehörighet den examen du avlagt ger. Utbildningsstyrelsen ger också utlåtanden om utländska yrkesexamina. Utlåtandena medför inte tjänstebehörighet eller yrkeskvalifikationer, men kan vara till stöd vid jobbsökningen. En avgift tas ut för besluten och utlåtandena.

Arbetsgivare inom den privata sektorn bedömer i regel arbetstagarens kvalifikationer på sina egna urvalsgrunder. Ibland behövs ett beslut om erkännande också inom den privata sektorn, exempelvis som anställd på ett privat daghem.

Beslut om behörighet för fortsatta studier som utländsk examen ger eller tillgodräknande av studier fattas av högskolorna och läroanstalterna

För att utöva vissa yrken krävs tillstånd från myndighet. Tillståndet beviljas av myndigheten för det aktuella förvaltningsområdet. Exempelvis ska yrkesutövare inom hälsovård ansöka om tillstånd hos Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira.

» www.oph.fi/erkannande

» www.minedu.fi

» www.valvira.fi

INFO:

Europeiska unionens medlemsstater är Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

EES-länder som inte hör till Europeiska unionen är Island, Liechtenstein och Norge.)

Starta företag?

Idag är människor i olika åldrar och med olika bakgrunder intresserade av företagande. Finland behöver företagsverksamhet som ökar sysselsättningen. Också utländska företagare behövs. Därför försöker man göra företagandet allt enklare, lönsammare och tryggare.

I Finland finns näringsfrihet. För vissa yrkesområden har det dock föreskrivits tillståndsplikt. Inom dessa områden förutsätts en viss utbildning eller behörighet.

Företagsverksamhet kan kräva tillstånd eller anmälan till myndighet. Yrkesutövare eller de som planerar att starta företag bör ta reda på tillstånds- och anmälningsförfarandet inom sin bransch.

Alla medborgare i EU- eller EES-länder får fritt utöva sitt yrke i Finland. Övriga utlänningar måste ansöka om uppehållstillstånd för näringsidkare, om näringsidkandet utgör huvudsyssla.

När det är fråga om en tillståndsbelagd näring, måste även EU-/EES-medborgare ha det krävda tillståndet.

Verkställande direktören, företagaren Khuong Le, ursprungsland Malaysia/Vietnam:

”Utländsk bakgrund påverkar inte hur man lyckas i affärslivet eller företagandet. Tvärtemot kan det medföra trovärdighet på den internationella marknaden.”

Företagsrådgivning, utbildning och detaljerad information ges av NTM-centralerna, Företagsfinland och andra organisationer inom branschen.

- » www.foretagsfinland.fi
- » www.ntm-centralen.fi
- » www.kauppakamari.fi
- » www.uusyrityskeskus.fi

Ytterligare upplysningar hittar du också i guiden Bli företagare i Finland:

www.uusyrityskeskus.fi/neuvontamateriaalit

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja startpeng till dem som tänker starta företag. Syftet med stödet är att trygga utkomsten medan företagsverksamheten startas.

- » www.workinfinland.fi

Ta reda på tillståndsförfarandet

När beslutet om att du ska flytta till Finland är bekräftat, ta reda på tillståndsförfarandet i samband med invandring. Arbetet, dess varaktighet och ditt utreseland har inverkan på vilka bestämmelser och vilket tillstånd som tillämpas på dig.

- *Om du är medborgare i ett EU- eller EES-land, har du rätt att arbeta och idka näring i Finland på lika villkor som finska medborgare. Du kan börja arbeta och idka näring direkt när du kommit till landet. Om din vistelse i Finland varar över tre månader, måste uppehållsrätten registreras hos polisinspektionen.*

- » www.polisen.fi

Sådana familjemedlemmar till EU-medborgare som vistats i Finland i över tre månader som inte är EU-medborgare måste ta med uppehållskort för EU-medborgares familjemedlem eller ett giltigt uppehållstillstånd.

- *Medborgare i ett land utanför EU/EES, du kan inte börja arbeta i Finland utan uppehållstillstånd. För att ansöka om uppehållstillstånd måste du ha ett jobb färdigt. I praktiken innebär detta ett bindande arbetserbjudande från en arbetsgivare. Tillståndet kan vara uppehållstillstånd för arbetstagare eller annat uppehållstillstånd för förvärsarbete.*

För att du ska få ett uppehållstillstånd för arbete förutsätts bland annat att du kan försörja dig på den inkomst du får för förvärsarbetet under hela giltighetstiden för uppehållstillståndet. Upphållstillstånd för arbetstagare förutsätter dessutom att det inte hittas en lämplig arbetstagare för det lediga jobbet inom EU-/EES-området.

Som företagare måste du ansöka om uppehållstillstånd för näringsidkare, om bolagsformen är öppet bolag eller firma, eller om du är en ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag. Som näringsidkare ska din affärsverksamhet vara ekonomiskt lönsam.

- *Om arbetet pågår i högst tre månader, krävs inte uppehållstillstånd bland annat i följande yrken:
Tolk, lärare, sakkunnig, idrottare, tränare, serviceanställd, idrottsdomare, yrkeskonstnär, sjöman, plockare av bär, frukter, specialväxter, rotfrukter eller grönsaker, pälsfarmsarbetare, forskare, demonstratör, filmarbetare, reseledare, förare av utländskt fordon samt arbets-*

tagare som deltar i tillfälligt upphandlings- eller underleverantörsarbete.

Av viseringskyldiga förutsätts ett giltigt visum eller ett Schengen-uppehållstillstånd som ett annat land beviljat.

- ▶ *Annat uppehållstillstånd för förvärsarbete.*
Om du inte behöver uppehållstillstånd för arbetstagare, kan det hända att du behöver annat uppehållstillstånd. Bl.a. specialister, anställda i religiösa eller ideella föreningar, praktikanter, högsta eller mellanledningen i företag, gästande lärare, utbildare eller konsulter behöver annat uppehållstillstånd för förvärsarbete.
- ▶ *I annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare eller näringsidkare*
kan ingå rätt att arbeta. Då behöver du inte ett separat uppehållstillstånd för förvärsarbete. Kontrollera i beslutet om uppehållstillstånd hurdan rätt att arbeta som ingår i tillståndet.
- ▶ Examen som avlagts i Finland. Om du har studerat och avlagt examen i Finland, kan du ansöka om nytt uppehållstillstånd på basis av arbete efter att du hittat ett jobb.
- ▶ *Varaktigt bosattas ställning.* Om du är en medborgare i ett land utanför Europeiska unionen och vistas inom Europeiska unionen, kan du få ställning som varaktigt bosatt i en medlemsstat. EU-uppehållstillstånd beviljas efter fem års oavbruten vistelse.
- ▶ *Finländsk härkomst.* Om du är av finländsk härkomst eller annars har nära anknytning till Finland, kan du få uppehållstillstånd i Finland. Det krävs inte arbete eller studier för att få till-

ståndet. Rätten gäller f.d. finska medborgare eller avkomlingar till infödda finska medborgare, såsom ingermanlänningar.

- ▶ *Näring som bisyssla.* Du kan idka näring som bisyssla med stöd av uppehållstillstånd som beviljats på annan grund.
Tillståndsförfarandet är ofta förenat med specialvillkor och bestämmelser. Det är bra att kontrollera dessa på Migrationsverkets och utrikesministeriets uppdaterade webbsidor.

» www.migri.fi
» www.formin.fi

På webbplatsen infopankki finns praktiska råd och upplysningar om att flytta till Finland och livet i Finland. Webbplatsen betjänar på flera olika språk.

» www.infopankki.fi

Medborgare i ett EU- eller EES-land eller i Schweiz

Du kan arbeta och idka näring i Finland på lika villkor som finländarna. Du behöver inte uppehållstillstånd, men uppehållsrätten ska registreras hos polisen efter tre månaders vistelse.

Medborgare i länder utanför EU/EES

För att arbeta och idka näring behöver du uppehållstillstånd som Migrationsverket beviljat.

Produktionsplaneringschefen Alexander Nenonen, ursprungsland Ryssland:

”Jag ställer inte medborgarskapen i rangordning. Det är lika omöjligt som att bestämma vem som är kärare, pappa eller mamma.”

Ansök om uppehållstillstånd

Arbetstagare och näringsidkare lämnar sin ansökan om uppehållstillstånd till en finsk beskickning utomlands. I undantagsfall kan ansökan lämnas till polisen i Finland. Arbetstagare ska bifoga ett bindande arbetserbjudande från en arbetsgivare till ansökan om uppehållstillstånd. Näringsidkare ska bifoga bland annat en affärsplan till ansökan om uppehållstillstånd.

Arbetstagares ansökan behandlas först hos **arbets- och näringsbyrån**. Byrån utreder i sitt delbeslut om det inom arbetsmarknadsregionen finns arbetskraft tillgänglig för det lediga jobbet och om arbetsvillkoren följer arbetslagstiftningen. Arbets- och näringsbyrån utreder också förutsättningarna i fråga om arbetsgivaren samt om utlänningen har tillräcklig utkomst.

Migrationsverket undersöker de allmänna förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd och beslutar om uppehållstillstånd beviljas eller inte. Sökande som befinner sig utomlands blir informerade om beslutet av den finska beskickningen. Om sökanden redan är i Finland, informerar Migrationsverket eller polisen om beslutet.

För företagare fattas delbeslutet av närings-, trafik- och miljöcentralen, dvs. NTM-centralen. NTM-centralen bedömer i sitt beslut om företagsverksamheten är lönsam och om utlänningens utkomst är tillräcklig.

Det första tillståndet är alltid tidsbegränsat och gäller oftast ett år.

Tillståndet beviljas antingen som tillfälligt eller som kontinuerligt. Ett kontinuerligt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas för högst fyra år i sänder.

Ett permanent uppehållstillstånd beviljas, när personen bott oavbrutet i Finland i fyra år med

tidsbegränsat kontinuerligt uppehållstillstånd och villkoren för beviljande av kontinuerligt uppehållstillstånd fortfarande uppfylls.

Uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas oftast för ett eller flera yrkesområden. Om du har ett annat arbete inom ett annat yrkesområde, kan du med en och samma ansökan ansöka om tillstånd för båda. Tillståndet kan exceptionellt också gälla en viss arbetsgivare.

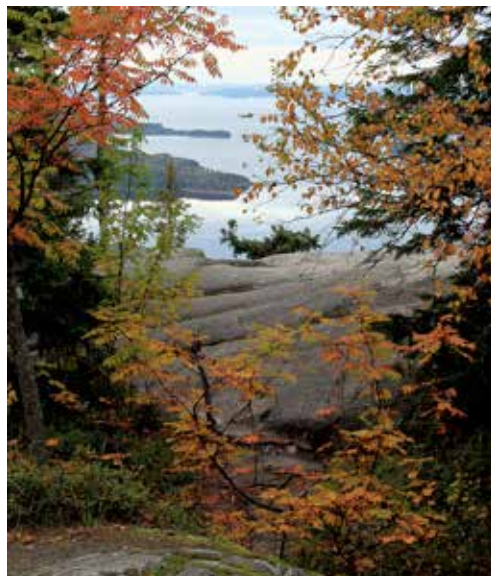
» www.migri.fi

» www.workinfinland.fi

» www.ntm-centralen.fi

När du fått uppehållstillstånd, kan du börja arbeta eller starta affärsverksamhet i Finland.

Du kan bo, vistas och röra dig i Finland samt lämna landet och återvända till landet under den tid ditt tillstånd är giltigt. Din familj kan ansöka om uppehållstillstånd på basis av familjeband.

3. Flytten och etableringen i Finland

Anlita myndighetstjänster när du flyttar till Finland. Myndigheterna betjänar den som flyttat till Finland på finska, svenska och engelska.

Ta reda på tullbestämmelserna innan du flyttar till Finland. Personligt flyttgods för den som flyttar från ett annat EU-land till Finland är tullfritt. Tullfrihet tillämpas dock inte på verktyg avsedda för yrkesbruk.

Flyttgods från ett land utanför EU deklarerar till tullmyndigheten på införselorten. Införsel av fordon ska deklarerar oberoende av om du kommer från EU eller utanför EU.

Införsel av djur och specialprodukter är tillåtet bara under vissa förutsättningar. Tullmyndigheten ger vid behov ytterligare upplysningar om införselbegränsningar.

» www.tulli.fi

Skaffa dig bostad

Börja leta efter bostad genom att läsa bostadsannonser i tidningar och på webbsidor. Svara på annonser, be om ytterligare upplysningar eller lämna in din egen annons.

Merparten av finländarna bor i ägarbostäder. Hyresbostäder förmedlas av kommuner, företag och allmännyttiga sammanslutningar samt privata medborgare.

Hyresbostäder i centrum är dyra. Kommuner erbjuder förmånliga hyresbostäder, men utbudet är begränsat. Boende i ägarbostad med hjälp av ett bostadslån som en bank beviljat kan med tiden vara ett klokare boendeanternativ än hyresbostad.

Tillgången på bostäder och priserna varierar från ort till ort.

» www.kommunerna.net

» www.etuovi.com

» www.oikotie.fi

Registrering och personbeteckning

När en utlänning registreras i befolkningsregistret, får han eller hon en hemkommun och en finsk personbeteckning, oberoende av medborgarskap. Den registrerades basuppgifter införs i befolkningsdatasystemet i Finland.

Uppgifterna används bl.a. för beskattning, hälso- och sjukvård, justitieförvaltning och anordnande av val.

Registreringen gäller dem som etablerar sig permanent i Finland. Sökanden måste kunna visa att avsikten är att vistas varaktigt.

Även utlänningar som bor i Finland kortvarigt kan få en personbeteckning. Personbeteckningen kan behövas exempelvis för arbetet. Sökanden registreras som tillfälligt boende i landet, men det registreras inte någon hemkommun i Finland.

En sådan sökande har inte nödvändigtvis samma rättigheter som de som är varaktigt bosatta i Finland.

För registreringen krävs en korrekt inlämnad flyttanmälan. Besök personligen magistraten på din bostadsort. Ta med dig pass eller identitetskort med foto enligt EU-standarder, ett giltigt uppehållstillstånd, eventuella äktenskapsintyg, intyg om skilsmässa och dödsattester samt barnens födelseattester.

Utlänningar som vistas tillfälligt i Finland kan också registrera sig på magistraten eller skattebyrå. Ansökan kan också lämnas till Folkpensionsanstaltens, dvs. FPA:s kontor.

Senast år 2015 kan utländska medborgare ansöka om en finsk personbeteckning redan i samband med beviljandet av uppehållstillstånd.

Medborgare i länder utanför EU/EES

Det är obligatoriskt att göra flyttanmälan hos den lokala magistraten. Dina uppgifter införs i det finländska befolkningsregistret.

När villkoren uppfylls, tillförsäkrar registreringen en hemkommun och en finsk personbeteckning för dem som flyttat till Finland permanent.)

» www.magistraten.fi

Ha tålamod, allt tar sin tid

Ibland behövs det stöd för att man ska vänja sig vid det nya landet och dess kultur. Mångkulturella föreningar och invandrarnas egna organisationer stöder integrationen.

Organisationerna fungerar som en brobyggare mellan den tidigare verkligheten och den nuvarande. De handleder, instruerar, utbildar och ordnar kultur- och fritidsverksamhet.

» www.ysl.fi

» www.mosaiikki.info

» www.mirahouse.fi

En av de viktigaste förutsättningarna för integration är att man kan finska. Speciellt på stora orter finns mångsidig språkundervisning.

Du kan förbättra dina kunskaper på medborgar- och arbetarinstitut, vuxengymnasium, folkhögskola, öppen högskola eller självständigt via webben.

» www.kotisuomessa.fi

» www.ktol.fi

» www.avoinyliopisto.fi

» www.kesayliopistot.fi

Specialbiblioteksfunktionären Hysni Krasniqi, ursprungsland Kosovo:

”Kulturell mångfald är en rikedom för landet. Jag ser det på biblioteket. Jag betjänar hundratals nationaliteter och märker inte någon som helst ojämlikhet i min omgivning. Till kyrkan och moskén går bara de som hör till religionssamfundet. Till biblioteket kommer alla utan fördomar.”

4. På arbetsmarknaden, i arbete och yrke

För utlänningar som flyttar till Finland gäller lika löne-, arbets- och arbets säkerhetskrav som för finländare.

I likhet med det finländska samhället är också landets arbetskultur jämlik. Medarbetare och chefer duar varandra, oberoende av ställning.

Det finns tydliga spelregler i arbetslivet. Arbetsgivaren ska erbjuda arbete och trygga arbetsförhållanden. Arbetstagaren ska följa arbetsledningens instruktioner och utföra sitt arbete omsorgsfullt.

Arbetsgivaren har hand om förebyggande företagshälsövård på arbetsplatsen. Många arbetsgivare ordnar också sjukvårdsservice för sina arbetstagare.

Alla arbetstagare har rätt till lön och arbetsvillkor åtminstone enligt kollektivavtalet, yrkesmässig organisering, en säker arbetsmiljö och icke-diskriminerande behandling.

I det finländska arbetslivet brukar man avtala och hålla fast vid det som avtalats. Det anses vara oartigt att man kommer för sent. På arbetsplatserna talar man direkt och går rakt på sak.

Arbetstid och arbetsvillkor

Den ordinarie arbetstiden i Finland är högst 8 timmar per dygn och 40 timmar i veckan. Inom ramen för vad lagen tillåter kan det avtals om undantag genom kollektivavtal mellan organisationer eller arbetsavtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren.

Övertidsarbete får bara utföras med arbetstagarens samtycke. För övertidsarbetet betalas oftast högre lön.

Arbetsveckan är oftast fem dagar. Semesterns längd bestäms utifrån antalet månader i arbete

eller enligt avtalet. För arbetstagare som jobbar på heltid är semestern oftast cirka en månad. Arbetstagaren tjänar in minst två semesterdagar med lön för varje månad.

Detaljerna i anställningsförhållandet antecknas i arbetsavtalet inom ramen för lagen och kollektivavtalet. Arbetsavtalet kan också vara muntligt, men ett skriftligt arbetsavtal är alltid att rekommendera.

När anställningsförhållandet upphört, har arbetstagaren rätt att få arbetsintyg.

Lön och beskattning

Den allmänna lönenivån och minimilönerna för branscherna fastställs i kollektivavtalen som fackorganisationer och arbetsgivarorganisationer förhandlar fram. I kollektivavtalen finns också bestämmelser om andra arbetsvillkor som måste iakttas i arbetsavtalen.

När du arbetar i Finland, betalar du oftast också skatt i Finland.

När du vistas i Finland i högst sex månader och är anställd hos en utländsk arbetsgivare, behöver du oftast inte betala skatt i Finland.

Om du är en hyrd arbetstagare hos en utländsk arbetsgivare, beskattas löneinkomsten i Finland, om beskattningsavtalet med den stat där du bor tillåter det.

Beskattningen av löneinkomster är av europeisk medelnivå. Med de skatteinkomster som betalas till staten och boendekommunen finansieras tjänsterna i samhället, liksom kollektivtrafik, dagvård, hälso- och sjukvård och utbildning.

Skattebeloppet beror på beloppet av årsinkomster och avdrag. Ju större lön, desto större andel av lönen går till skatt. Skatten innehålls av

Försäljningsingenjören Frederico Contente, ursprungsland Portugal:

”I mitt hemland Portugal brukar en nybörjare som jag använda kopieringsmaskinen, högst föra statistik. Här fick jag genast uträtta ärenden hos fabriksdirektören. Här är telefonnumret, ring. Jag?”

lönen på basis av ett personligt skattekort. Arbetsgivaren ansvarar för förskottsinnehållningen.

Om vistelsen i landet pågår över sex månader, betalar utlänningen inkomstskatt på samma sätt som finländare. Om vistelsen pågår i högst ett halvår, innehålls av skatten källskatt på 35 procent.

Innan källskatten tas ut, kan av lönen göras avdrag som är 510 euro i månaden eller 17 euro per dag. För att avdraget ska göras, förutsätts att det nämns i källskattekortet. Inga andra avdrag kan göras från lönen.

Om personen kommer från ett EES-land eller en stat med vilken Finland har skatteavtal, kan personen kräva att inkomsterna ska beskattas på samma sätt som för dem som bor i Finland, i stället för källbeskattning.

De lokala skattebyråerna ger råd i frågor om beskattning.

» www.skatt.fi

Organisering och problemlösning på arbetsplatsen

Den största delen av de finländska arbetstagarna hör till ett fackförbund. Förbunden har organiserat sig i tre centralorganisationer för löntagare. Medlemmarna i förbundet betalar medlemsavgift och får förbundets intressebevakningstjänster som motprestation.

Om det förekommer problem på arbetsplatsen, ska arbetsgivaren informeras om problemen, så att arbetsgivaren kan vidta de åtgärder som behövs för att rätta till saken.

Ingen arbetstagare ska i sitt arbete finna sig i osakligt bemötande, för liten lön, överlånga arbetsdagar eller farliga arbetsförhållanden.

Organiserade arbetstagare utser bland sig en förtroendeman på arbetsplatsen. Förtroendemannen är en länk mellan arbetstagarparten och arbetsgivarparten.

Om arbetsgivaren och arbetstagaren inte uppnår samförstånd, överförs konflikten till förtroendemannen, arbetarskyddsfullmäktige eller arbetarskyddsombudet för utredning. Dessa vänder sig vid behov till sitt fackförbund.

Fackförbundet hjälper om exempelvis lönefordringar söks rättsvägen. Också arbetarskyddsmyndigheterna ger instruktioner. Arbetarskyddsinspektören har rätt att utföra granskningar på arbetsplatsen.

Arbetarskyddsmyndigheten kan meddela föreskrifter till arbetsgivaren för att rätta till missförhållanden, men assisterar inte i rättegången. I detta syfte bör man vända sig till den allmänna rättshjälpsbyrån.

» www.arbetarskydd.fi

» www.oikeus.fi/oikeusapu

Om medlemmen hör till fackorganisationens arbetslöshetskassa, har han eller hon rätt till arbetslöshetsdagpenning som är högre än grundtryggheten, om medlemmen blir arbetslös. Arbetstagare kan vara medlemmar i en arbetslöshetskassa utan att höra till något förbund. I Finland finns också privata arbetslöshetskassor som inte förbundet sig till fackförbund.

Arbetsledaren Alainblaisi Ngassa, ursprungsland Kamerun:

”Vi afrikaner är högljudda människor. När vi enligt vår åsikt kommunicerar normalt, tror finländska arbetskamrater att vi grälar. Om jag märker att de blir skrämnda, lugnar jag dem: det är ingen fara, vi bara pratar lite här.”

5. Tryggt liv i Finland

Finlands grundlag tillförsäkrar var och en en rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Grunden för social- och hälsovårdssystemet är den kommunala social- och hälsovården som genomförs med statligt stöd.

Den sociala tryggheten består av tjänster och förmåner. De mest typiska socialtjänsterna är dagvård, familjerådgivning, tjänster för personer med

funktionsnedsättning och missbrukarvårdstjänster. Hälsovårdstjänster är hälsostationens tjänster, specialiserad sjukvård, förlossningar och tandvård.

Kommunerna ansvarar för social- och hälsovårdstjänsterna, men tjänster produceras också av privata företag.

De mest typiska sociala förmånerna är sjukdagpenning, föräldradagpenning, barnbidrag,

Geronomi Lutfor Rahman, ursprungsland Bangladesh:

”Finland är vackert som en bild.”

stöd för hemvård, bostadsbidrag, läkemedelsersättning och arbetslöshetsförmåner.

Folkpensionsanstalten FPA har hand om sociala förmåner som hör till grundtryggheten.

Rätt till finländsk social trygghet

Rätten till finländsk social trygghet för dem som flyttar till Finland bestäms utifrån hur lång vistelse det är fråga om. Rätten till social trygghet kan också uppkomma på basis av arbete.

I regel har alla som är varaktigt bosatta i Finland rätt till socialskyddsförmåner som FPA beviljar. FPA bedömer om personen är varaktigt bosatt.

Om avsikten inte är att flytta till Finland permanent, kan man på vissa villkor omfattas av socialskyddet även på basis av att man arbetar i Finland.

Rätt till social trygghet i Finland uppstår inte om personen med stöd av EU-lagstiftning eller ett avtal om social trygget får förmåner från något annat land eller omfattas av socialskyddet i något annat land.

Den som flyttar till Finland måste hos FPA ansöka om att bli omfattad av det finländska socialskyddet.

FPA beslutar om personen omfattas av den sociala tryggheten och beviljar ett FPA-kort till dem som omfattas av sjukförsäkringen.

» www.fpa.fi

Pensionsskydd och utkomstskydd för arbetslösa

I Finland finns två pensionssystem: arbetspension som baserar sig på inkomster och folkpension som tryggar en minimiutkomst. Varje arbetstagarare är arbetspensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkrad.

Med arbetslöshetsförsäkringsavgifter finansieras det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa.

Privata pensionsförsäkringsinrättningar och Pensionsskyddscentralen, samarbetsorganet för arbetspensionssystemet, har hand om arbetspensionerna. För olycksfallsförsäkring ansvarar privata försäkringsinrättningar och Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund.

» www.etk.fi

Socialskyddet och utkomstskyddet för arbetslösa finansieras av arbetsgivarna, arbetstagarna och staten tillsammans. Arbetsgivaren ser till att arbetstagarens andel redovisas i samband med lönebetalningen.

För arbetslösa arbetssökande tryggas den grundläggande försörjningen med arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd. Arbetslös-

Kylmaskinsmontören Enn Kotsalainen, ursprungsland Estland:

”Finländare har tålamod att köa till och med fyra timmar till läkare. En est skulle höja rösten.”

hetsdagpenning betalas antingen som grunddagpenning eller som inkomstrelaterad dagpenning.

För att få arbetslöshetsdagpenning förutsätts att man är arbetslös, har anmält sig som arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån, söker heltidsarbete och uppfyller arbetsvillkoret.

Inkomstrelaterad dagpenning förutsätter medlemskap i en arbetslöshetskassa och dagpenningens storlek bestäms utifrån lönen före arbetslösheten.

Om arbetsvillkoret inte uppfylls, kan arbetslösa arbetssökande trots det ha rätt till arbetsmarknadsstöd. För arbetsmarknadsstöd förutsätts att man är varaktigt bosatt i Finland.

Grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd ansöks hos Folkpensionsanstalten och inkomstrelaterad dagpenning hos arbetslöshetskassan.

» www.workinfinland.fi

» www.fpa.fi

Utkomststöd

Utkomststödet är det utkomstskydd som beviljas i sista hand. Utkomststöd beviljas hushåll vars inkomster och tillgångar inte räcker till för de nödvändiga vardagliga utgifterna. Stödet är behovsprövat och beviljas oftast för en månad i sänder.

Stöd betalas till det belopp med vilket klientens stödberättigande utgifter överstiger klientens inkomster. Utkomstskydd ansöks hos kommunens socialkontor.

» www.kommunerna.net

Integrationstjänster

Arbetslösa arbetssökande har rätt till en personlig integrationsplan, som utarbetas tillsammans med kommunen och arbets- och näringsbyrån.

I planen kan ingå integrationsutbildning. Det innebär studier i finska eller svenska, andra studier, arbetspraktik och arbetsträning.

I vissa fall inkluderas i integrationsplanen också studier som syftar till genomförande av grundskolan, gymnasiet eller avläggande av yrkesexamen samt påbyggnadsstudier vid högskola.

Undervisning i finska eller svenska som ordnas i form av integrationsutbildning främjar tillträdet till arbetslivet och fortbildning.

Om den yrkesskicklighet som inflyttaren skaffat sig i hemlandet inte motsvarar finländsk praxis, kan yrkesskickligheten fås att motsvara arbetslivets krav genom fortbildning.

Integrationsplanens varaktighet beror på de uppsatta målen. Planen är i kraft högst tre år eller tills den arbetssökande får arbete på den öppna arbetsmarknaden.

Till arbetssökande som förbundit sig till planen kan också beviljas integrationsstöd från FPA. Stödet bestäms på samma grunder och är lika stort som arbetsmarknadsstödet.

Arbetsökande har möjlighet att få yrkesinriktad arbetskraftsutbildning. Utbildningen ordnas på yrkesinriktade vuxenutbildningscentra, högskolor och privata läroanstalter. Utbildningen är gratis för de studerande. Ansökan till arbetskraftsutbildning görs genom arbets- och näringsbyrån.

» www.te-tjanster.fi

» www.workinfinland.fi

Det finländska utbildningssystemet

Det finländska utbildningssystemet består av

- ▶ nioårig grundläggande utbildning, som är allmänbildande
- ▶ utbildning efter grundskolan, som inbegriper yrkesutbildning och gymnasieutbildning samt
- ▶ högre utbildning som ges vid yrkeshögskolor och universitet.

Grundläggande utbildning är gratis allmänbildande utbildning. Efter att ha genomfört grundskolans lärokurs har eleven genomfört sin läroplikt.

Utbildningen efter grundskolan inbegriper gymnasieutbildning och yrkesutbildning. Den treåriga gymnasieutbildningen är allmänbindande och förbereder för studentexamen. Efter gymnasiet kan studenten söka till grundläggande yrkesutbildning eller högre studier.

De som avlagt yrkesinriktad grundexamen har den grundläggande yrkeskvalifikationen inom branschen och de yrkeskvalifikationer som behövs inom branschen i arbetslivet.

Yrkes- och specialyrkesexamina är yrkesinriktad fortbildning. Dessa kan avläggas som fristående examina. Det ordnas förberedande utbildning för examen.

Vid universitet betonas vetenskaplig forskning och undervisning som baserar sig på forskningen.

Yrkeshögskolorna erbjuder praktisknära utbildning som motsvarar arbetslivets behov.

I Finland kan yrkesexamen också avläggas genom läroavtal. Läroavtalet baserar sig på ett arbetsavtal för viss tid mellan arbetsgivaren och den studerande. I läroavtalet ingår inskolning i yrket på en arbetsplats.

Vuxenutbildning finns på alla utbildningsnivåer. Vid högskolor kan man studera utbildningsprogram på engelska. Centret för internationell mobilitet och internationellt samarbete CIMO genomför utbytes-, praktik och stipendieprogram.

Studiestöd kan fås för försörjningen under studierna. I studiestödet ingår studiepenning, bostadstillägg och statsborgen för studielån. Studiestöd beviljas under vissa förutsättningar också till utländska medborgare.

Frivilliga studier kan också stödjas med arbetslöshetsförmån. Det förutsätter bland annat att det är fråga om studier på heltid och att arbets- och näringsbyrån har konstaterat utbildningsbehovet.

» www.minedu.fi

» www.opf.fi

» www.opintoluotsi.fi

» www.fpa.fi/studiestodscentralen

» www.cimo.fi

» www.infopankki.fi

» www.workinfinland.fi

Tränaren Kevin Collet, ursprungsland Frankrike:

”Jag var mycket motiverad att lära mig finska. Jag ville förstå både den finländska kulturen och min flickvans föräldrar.”

Finska och svenska samt studier i finska och svenska

I Finland finns två officiella språk, finska och svenska. Finska, som hör till den finsk-ugriska språkgruppen, avviker från de indoeuropeiska språken. 5 % av befolkningen har svenska som modersmål. I Lappland i norra Finland bor uppskattningsvis 4 000 samer, av vilka en del har samiska som modersmål.

I Finland finns ett stort antal läroanstalter för fritt bildningsarbete, folkhögskolor samt medborgar- och arbetarinstitut. Studierna där är frivilliga och har ofta samband med hobbyer. De erbjuder också undervisning i finska och svenska för invandrare.

- » www.studyinfinland.fi
- » www.finnishcourses.fi

Finskt medborgarskap

Utlänningar kan få finskt medborgarskap under förutsättning att de uppfyller villkoren för medborgarskapet.

Medborgarskap kan beviljas, fast alla villkor inte skulle uppfyllas. Å andra sidan kan medborgarskap förvägras, fast de i lag föreskrivna villkoren skulle uppfyllas.

Vissa persongrupper, såsom f.d. finska medborgare, kan få finskt medborgarskap på basis av anmälan.

Den finska staten accepterar flerfaldigt medborgarskap, så utlänningar behöver inte frånträda sitt nuvarande medborgarskap för att få finskt medborgarskap.

Finskt medborgarskap söks skriftligt hos Migrationsverket. Ansökan tas emot av polismyndigheten på boendeorten.

- » www.migri.fi
- » www.polisen.fi

Läraren i affärskommunikation Louise Stansfield, ursprungsland England:

”Eftersom man klarar sig på engelska i Finland, låter många invandrare bli att lära sig finska. Det är synd. Kunskaper i det lokala språket är en nyckel till integration.”

Ansvariga ledaren Dilbar Uotinen, ursprungsland Uzbekistan:

”Om en invandrare vill bli accepterad, måste invandraren själv vara accepterande. Det är bäst att lämna fördomarna hemma. En lämplig kombination av den egna och den främmande kulturen är kulturell mångfald som bäst.”

6. Checklista för utländska arbetstagare som flyttar till Finland

Före flytten

- ▶ Om du inte ännu har arbete, börja söka jobb genast

På webbplatsen workinfinland.fi finns mångsidig information om arbetslivet, lediga jobb och företagande i Finland. Skaffa ytterligare information också via Eures-portalen

- » www.workinfinland.fi
- » www.eures.europa.eu
- » www.infopankki.fi

- ▶ Ansök om behörighet i Finland för din examen
- » www.oph.fi/erkannande
- » www.minedu.fi

- ▶ Ta reda på om ditt yrke är reglerat och om du behöver beviljas rätt att utöva yrke av en myndighet
- » www.oph.fi/erkannande

- ▶ Se till att du har alla tillstånd och handlingar som krävs.

Ansök om uppehållstillstånd hos en finsk beskickning. Om du är medborgare i ett EU- eller EES-land, kan du vistas fritt i Finland utan uppehållstillstånd i tre månader.

- » www.formin.fi
- » www.polisen.fi
- » www.migri.fi
- » www.europa.eu

- ▶ Ta reda på tullbestämmelserna
- » www.tulli.fi

Efter ankomsten till Finland

- ▶ Sök bostad
- » www.kommunerna.net
- » www.etuovi.com
- » www.oikotie.fi

- ▶ Gör flyttanmälan och registrera dig
- » www.magistraten.fi
- » www.polisen.fi

- ▶ Skaffa skattekort från skattebyrån
- » www.skatt.fi

- ▶ Öppna ett bankkonto

- ▶ Om du har problem på arbetsplatsen kontakta ditt fackförbund, arbetarskyddsmyndigheterna eller rättshjälpsbyrån

Centralorganisationen för högutbildade – Akava

- » www.akava.fi

Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC

- » www.sak.fi

Tjänstemannacentralorganisationen STTK

- » www.sttk.fi

Arbetarskyddsförvaltningen

- » www.arbetarskydd.fi

Rättshjälp

- » www.oikeus.fi/oikeusapu

Anton Ivanov/ Shutterstock

- ▶ Lär dig finska.

Närundervisning och kurser:

- » www.kansalaisopistot.fi
- » www.finnishcourses.fi
- » www.avoinyliopisto.fi
- » www.kesayliopistot.fi

Självstudiematerial på webben:

- » www.kotisuomessa.fi

- ▶ Stöd för integrationen

- » www.infopankki.fi

- ▶ Om du har problem med utkomsten, besök FPA eller kontakta myndigheterna i din boendekommun.

- » www.fpa.fi
- » www.kommunerna.net

- ▶ När det är rätt tid, ansök om finskt medborgarskap

- » www.migri.fi
- » www.polisen.fi

Varför till Finland:

- *storslagen, ren natur*
- *väl fungerande offentliga tjänster*
- *ett tryggt och jämlikt samhälle och arbetsliv*
- *intressant kultur och ärliga människor*

Hävkraft
från EU
2007-2013

matto